

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Veiligheid en Justitie

PPC | Penitentiair Psychiatrische Centra

> Facts & Figures

PPC | Penitentiair Psychiatrische Centra

Facts & Figures

Veel gedetineerden in Nederland hebben ernstige psychiatrische aandoeningen, een verslaving en/of een verstandelijke beperking. Voor hen zijn penitentiair psychiatrische centra (PPC) ingericht. Dat zijn aparte afdelingen binnen de gevangenis met 7/24u psychiatrische zorg. De meeste veroordeelden en verdachten zitten maar kort in de gevangenis. Psychiatrische zorg tijdens én het liefst ook na detentie moet voorkomen dat ze opnieuw met justitie in aanraking komen. Het is de bedoeling dat gedetineerden weer volop gaan meedoen in de samenleving.

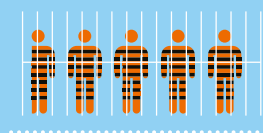
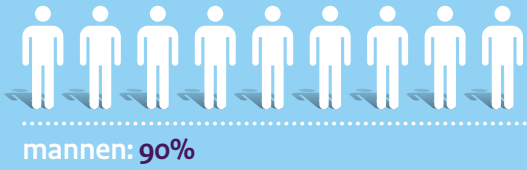
Vijf PPC's

Er zijn vijf PPC's, in de penitentiaire inrichtingen (PI) in Vught, Maastricht, Amsterdam, Zwolle en Den Haag. Het bieden van verantwoorde psychiatrische zorg is een speerpunt in de ontwikkeling van de PPC's.

Totaal aantal plaatsen in de PPC's... 676 plaatsen

- > Het grootste PPC is in PI Vught... 204 plaatsen
- > Het kleinste in Maastricht Overmaze... 72 plaatsen

Populatie PPC's

Problematiek PPC's

psychiatrische problemen: 66%

ernstige psychiatrische problemen: 33%

(zeer) ernstige drugsverslavingsproblematiek: 40%

probleematisch alcoholgebruik: 33%

(zeer) ernstige problemen met alcoholgebruik: 18%

gokproblemen: 6%

een verstandelijke beperking: 15-25%

> een groot deel heeft tevens schulden, relatie- en/of huisvestingsproblemen en geen werk

Ggz, tenzij...

Justitiabelen hebben wettelijk recht op dezelfde zorg als in vrijheid. Gedetineerden met een ernstige psychiatrische stoornis, verslaving en/of verstandelijke beperking worden in principe behandeld in de geestelijke gezondheidszorg (ggz). Alleen als zij niet terecht kunnen in de ggz, meestal om veiligheidsredenen, neemt een PPC hen op. Uitgangspunt bij elke opname blijft echter: ggz, tenzij... De PPC's willen nadrukkelijk een onderdeel van de keten zijn in de psychiatrische zorg voor gedetineerden, waar mogelijk geleiden zij door naar de ggz buiten het gevangeniswezen.

Toeleiding naar een PPC

Toegeleiding naar een PPC vindt plaats vanuit een politiebureau of na doorverwijzing uit de ggz, een gevangenis of Huis van Bewaring, een Inrichting Stelselmatige Daders of een PPC in een andere regio. Het psycho-medisch overleg (PMO) daar, bestaande uit een psychiater, psycholoog, huisarts en justitieel verpleegkundige, stelt vast welke zorg de gedetineerde met een psychiatrische stoornis nodig heeft. Afhankelijk van deze indicatie wordt hij of zij geplaatst in de ggz, een PPC of een extra zorgvoorziening in de penitentiaire inrichting.

» *Psychologe: "De psychiatrische problematiek in gevangenis is zwaarder geworden. We willen gedetineerden met een ernstige stoornis motiveren voor behandeling, hen iets bieden waar ze ná detentie verder mee kunnen."*

Behandeling in een PPC

Na opname in een PPC volgen intakes door de verpleegkundige, de psychiater, de psycholoog en de mentor. Vervolgens wordt een behandel-, zorg- en begeleidingsplan opgesteld. Dat is wettelijk verplicht, net als dossiervorming (in de toekomst een elektronisch patiëntendossier), registratie en melding van incidenten of calamiteiten. Een multidisciplinair overleg bespreekt signaleringen, observaties en de voortgang van de zorg en behandeling. Medicijnverstrekking en eventuele inzet van dwang zijn de verantwoordelijkheid van de behandelende psychiater, in samenspraak met de directeur Zorg en Behandeling van het PPC.

PPC-populatie

In het PPC zitten mensen met (zeer) ernstige psychiatrische problemen, die niet altijd eenvoudig zijn door te plaatsen. Het gaat om acute opnames van preventief gehechten, kort- en langgestraften en andere justitiabelen. De gedetineerden hebben bijvoorbeeld een psychose, een persoonlijkheidsstoornis en/of een verstandelijke beperking, middelenproblematiek (bijvoorbeeld drugs en/of alcohol) en sociale problemen, vaak hebben ze meerdere problemen tegelijkertijd. Het IQ is gemiddeld laag.

Behandelcoördinator: "Door de ernst van de ziektebeelden moet je realistisch zijn over de resultaten van zorg. Des te meer geniet ik als ik mensen zie opknappen."

PPC | Penitentiair Psychiatrische Centra

Doelen...

- het bieden van verantwoorde zorg aan patiënten
- het verminderen van risicofactoren op crimineel gedrag

...en taken van een PPC

- stabiliseren
- diagnostiek
- motiveren
- zorg en behandeling
- continuïteit van zorg en behandeling

» *Psychiater: “Het unieke selling point van een PPC is de combinatie beveiliging en zorg.”*

Dagprogramma

Therapie, training sociale vaardigheden, werk en andere activiteiten gericht op maatschappelijke re-integratie na detentie kunnen deel uitmaken van het dagprogramma van een patiënt. Vanaf dag 1 bereidt het PPC de doorverwijzing en nazorg voor. Daar valt o.a. het regelen van een inkomen, huisvesting, dagbesteding en een ID onder. In verband met hun terugkeer in de samenleving, hebben medewerkers tegenover de gedetineerden een houding van ‘motiverende bejegening’.

Wettelijke vereisten

De zorg en behandeling moeten voldoen aan de kwaliteitseisen van de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Ook de Wet forensische zorg, de Wet bescherming persoonsgegevens, de Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst, de Kwaliteitswet Zorginstellingen en het klachtrecht van cliënten gelden voor de PPC's.

Wie werken er?

Penitentiaire inrichtingsmedewerkers die zijn bijgeschoold tot medewerkers Zorg en Behandeling. Maar ook psychologen, psychiaters en verpleegkundigen. Behandelingen van therapeuten, orthopedagogen en behandelaars van specifieke problemen worden ingekocht van buiten. De directeur Zorg en Behandeling van een PPC vormt met de vestigingsdirecteur van de penitentiaire inrichting een duaal managementteam.

» *Vaktherapeut: “Anders dan veel mensen denken, kunnen gedetineerden vaak niet goed voor zichzelf opkomen. In therapie leren zij grenzen stellen zonder erop te slaan. We proberen hen medeverantwoordelijk te maken voor de veiligheid en goede samenwerking in de groep.”*

» *Medewerkster Zorg en behandeling: “Als verpleegkundige met een BIG-registratie verricht ik ook medische handelingen. Door scholing blijf ik bekwaam, bijvoorbeeld om alert te zijn op bijwerkingen van medicijngebruik en acute somatische klachten.”*

DBBC

De PPC's werken in principe met dezelfde bekostiging als de zorg 'buiten' de poort, met diagnose behandelcombinaties (DBC). Maar omdat het om gedetineerden gaat, hebben zij een specifieke beveiligingscomponent. In fasen wordt daarom de diagnose, behandel en beveiligingscombinatie (DBBC) als bekostigingssystematiek ingevoerd. Per 1 januari 2014 zijn DBBC's dé wijze waarop de PPC's de zorg die zij bieden in rekening kunnen brengen.

Samenwerking

Psychiatrische zorg en behandeling vormen de core business van de ggz. Om de continuïteit van zorg zeker te stellen, werken PPC's, ggz-instellingen, verslavingszorg en anderen nauw samen. Een persoonlijke of 'warme' overdracht van patiënten heeft de voorkeur. Ook familie en/of het eigen netwerk van patiënten worden betrokken bij de (na)zorg.

Nieuwe rol PPC

De PPC's stellen hun expertise ter beschikking van penitentiaire inrichtingen en Huizen van Bewaring in hun regio. En verbinden hun kennis met de ervaring en bekwaamheid van professionals daar.

» *Medewerker Zorg en Behandeling: “Tussen het moment van binnenkomst en vertrek zie je een duidelijke verbetering. Wij motiveren mensen voor behandeling en bereiden hen voor op zorg ná detentie. PPC's doen voorwerk voor de ggz.”*

Sector Gevangeniswezen

PPC | Penitentiair Psychiatrische Centra

Colofon

Dit is een uitgave van de
Dienst Justitiële Inrichtingen
Sectordirectie Gevangeniswezen
Postbus 30132
2500 GC Den Haag
www.dji.nl

Deze uitgave is zuiver informatief.
Er kunnen geen rechten aan ontleend worden.
DJI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor
eventuele fouten in deze uitgave.
De personen op de foto's zijn modellen of
medewerkers van DJI.

© DJI, augustus 2012